

Artykuł 212 Kodeksu karnego brzmi:

„§ 1. Kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§3. W razie skazania za przestępstwo określone w § 1 lub 2 sąd może orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża albo na inny cel społeczny wskazany przez pokrzywdzonego.

§4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 odbywa się z oskarżenia prywatnego”.

Zniesławienie to przestępstwo opisane w art. 212 kodeksu karnego. Zgodnie z powyższym odpowiedzialności karnej podlega ten, kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności.

Pomówienie może być zrealizowane: ustnie, pisemnie, za pomocą druku, rysunku lub przy użyciu środków technicznych np. telefon, Internet. Przyjmuje się również, że gest lub mimika mogą być formami, za pomocą których można przekazać pomawiające inną osobę treści.

Omawiane przestępstwo jest popełniane za pośrednictwem osób trzecich, a więc zniesławiające treści nie mogą być wypowiedzane wyłącznie do osoby pomawianej, a powinny być kierowane do opinii publicznej, powodując tym samym utratę zaufania do danego podmiotu. W tym pierwszym przypadku możemy mieć do czynienia z przestępstwem zniewagi. Warto zwrócić uwagę, że w przeciwieństwie do przestępstwa zniewagi, zniesławić można nie tylko człowieka, ale np. instytucje.

Zniesławienie można popełnić tylko w sposób umyślny co oznacza, że sprawcą przestępstwa jest ten, kto chce poniżyć lub przewiduje możliwość poniżenia i z tym się godzi.

Warto zwrócić uwagę, że pomówienie jest karalne tylko wówczas, gdy nastąpiło wobec osoby, która jest w stanie je zrozumieć. A zatem nie będzie miała miejsca realizacja znamion przestępstwa, jeżeli pomówienie nastąpiło np. w stosunku do osoby pijanej, upośledzonej w głębokim stopniu.

Pomówienie musi odnosić się do postępowania np. popełnienie przestępstwa, prowadzenie niemoralnego trybu życia) lub właściwości (np. alkoholizm, choroba psychiczna), a w przypadku podmiotu zbiorowego – np. niekompetencja personelu), które mogą poniżyć daną osobę (a także podmiot zbiorowy) w opinii publicznej bądź narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności. Nie należy natomiast do znamion przestępstwa zniesławienia to, czy pomówienie spowodowało wskazane w ustawie skutki.

Kwalifikowana postać zniesławienia określona została w art. 212 § 2 kodeksu karnego z uwagi na posłużenie się przez sprawcę czynu środkami masowego komunikowania. W grę wchodzi wszelkie środki, za pomocą których odbywa się przekazywanie informacji (np. prasa, radio, telewizja, Internet), wówczas sprawcy czynu grozi surowsza odpowiedzialność.

Podstawą pomówienia są zazwyczaj informacje nieprawdziwe. Pomówienie może nastąpić bądź przez podanie informacji, choćby w postaci podejrzenia, powtarzania plotki, bądź w postaci skonkretyzowanego zarzutu. Nie jest natomiast konieczne, aby sam podmiot który czyn popełnia był źródłem zniesławiających wiadomości. Wystarczającą okolicznością jest fakt pomawiania na podstawie wiadomości otrzymanych od osób trzecich, byleby zamiarem sprawcy było zniesławienie pokrzywdzonego.

W razie skazania za przestępstwo zniesławienia, Sąd obok kary może orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża albo na inny cel społeczny wskazany przez pokrzywdzonego.

Autor:

radca prawny Sylwia Niżnik-Perkołup